

Sinu kord

Roald Dahli raamatud
kirjastuselt Draakon & Kuu

lastele

Charlie ja Suur Klaaskabiin

Charlie ja šokolaadivabrik

George'i Imeline Arstirohi

James ja hiigelvirsik

Kaelkirjak, Pelku ja mina

Matilda

Nõiad

täiskasvanutele

Keegi sinu moodi

Kiisu-kiisu

Sinu kord

Sinu kord

Kümme lugu lenduritest
ja lendamisest

ROALD DAHL

Tõlkinud Epp Aareleid

Draakon & Kuu

There is more to Roald Dahl than great stories . . .

Did you know that 10% of author royalties* from this book go to help the work of the Roald Dahl charities?

The Roald Dahl Foundation supports specialist paediatric Roald Dahl nurses throughout the UK caring for children with epilepsy, blood disorder and acquired brain injury. It also provides practical help for children and young people with brain, blood and literary problems – all causes close to Roald Dahl during his lifetime – through grants to UK hospitals and charities as well as to individual children and their families.

The Roald Dahl Museum and Story Center, based in Great Missenden just outside London, is in the Buckinghamshire village where Roald Dahl lived and wrote. At the heart of Museum, intended to inspire a love of reading and writing, is his unique archive of letters and manuscripts. As well as two fun-packed biographical galleries, the Museum boasts an interactive Story Centre. It is a place for the family, teachers and their pupils to explore the exciting world of creativity and literacy.

www.roalddahlfoundation.org

www.roalddahlmuseum.org

The Roald Dahl Foundation (RDF) is a registered charity no. 1004230

The Roald Dahl Museum and Story Centre (RDMSC) is a registered charity no. 1085853.

Roald Dahl Charitable Trust, a newly established charity, supports the work of RDF and RDMSC.

* Donated royalties are net commission

Over to you – Copyright © Roald Dahl 1945

This edition published by arrangement with David Higham Associates Ltd

© Tölge Epp Aareleid, Draakon & Kuu, 2013

Teksti toimetaja: Marilyn Lips

Raamatu kujundus: Blue Shoe/Leelo Märjamaa

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

Esimene trükk

ISBN 978-9949-9192-6-0

Draakon & Kuu

Viru 16, pk 1a, 10140 Tallinn

www.draakonkuu.com

www.draakonkuu.blogspot.com

Raamatuid levitavad Rahva Raamat ja Apollo

Sisukord

Vana mehe surm 7

Aafrika lugu 21

Käkitegu 37

Madam Rosette 51

Katina 85

Eilne päev oli imeilus 113

Nemad ei saa kunagi vanaks 119

Ettevaatust - koer 139

Ainult see 153

Keegi sinu moodi 160

Vana mehe surm

OH JUMAL, KUIDAS ma kardan!

Nüüd üksi olles ei pea ma seda enam varjama, ma ei pea enam midagi varjama. Võin näolihased lõdvaks lasta, sest keegi ei näe mind. Mind lahutab teistest kakskümmend üks tuhat jalga ning nüüd, kus see jälle juhtuma hakkab, ei suudaks ma teeselda enam isegi siis, kui tahaksin. Nüüd ma ei pea hambaid kokku suruma ega lõualihaseid pingutama – nii nagu lõuna ajal, mil kapral sõnumi tõi, mil ta selle Tinkerile ulatas ning Tinker minu poole vaatas ja teatas: “Sinu kord, Charlie. Sina oled järgmine.” Nagu ma seda ise poleks teadnud. Nagu ma poleks teadnud, et mina olen järgmine. Nagu ma ei oleks seda teadnud eile õhtul voodisse minnes ja südaööl ikka veel ärkvel lebades ning kogu öö jooksul – kell üks, kell kaks, kell kolm, neli, viis, kuus ja kell seitse, kui voodist tõusin. Nagu ma poleks seda teadnud, kui riidesse panin, hommikust sõin või söögisaalis ajakirju lugemin, söögisaalis mündimängu viskasin, söögisaalis teateid uurisin või söögisaalis piljardit mängisin. Ma teadsin seda siis ja ma teadsin seda lõunale minnes. Teadsin seda lõuna ajal lambaliha süües. Ja kui kapral sõnumiga sisse astus, polnud see üldse midagi erilist. See polnud midagi erilisemat kui vihmajärg algus siis, kui taevast on tume pilv. Kui ta ulatas paberi Tinkerile, teadsin ma, mida Tinker ütleb juba enne, kui ta suu lahti tegi. Ma teadsin täpselt, mida ta ütleb.

Roald Dahl

Nii et ka see polnud midagi erilist.

Aga kui ta sõnumi kokku voltis ja taskusse torkas ning sõnas: “Söö oma magustoit lõpuni. Aega on küllaga,” – just siis hakkas asi halvemaks kiskuma, sest mulle jõudis pärale, et see juhtub taas, et poole tunni pärast kinnitan ma end rihmadega istme külge, proovin mootorit käivitada ja annan lennuväe mehaanikutele märku piduritelt tõkiskingad ära tõmmata. Kõik teised istusid ja sõid magustoitu. Minu portsjon lebas ikka veel minu ees taldrikul, aga ma ei suutnud enam suutäitki võtta. Ent olukord tundus siiski talutav, kui pingutasin lõualihaseid ja laususin: “Jumal tänatud. Mul on kõrini siin konutamisest ja nina nokkimisest.” Seda öeldes tundus olukord kahtlemata talutav. Küllap kõlas see nii, nagu kõigi teiste sõnad enne väljalendu. Ning kui ma lauast tõustes sõnasin: “Teejoomise ajal näeme,” siis küllap kõlas ka see täiesti tavaliselt.

Nüüd aga ei pea ma enam midagi taolist tegema. Kristus olgu tänatud, nüüd ma seda enam tegema ei pea. Saan end lõdvaks lasta ja oma tunnetele vaba voli anda. Võin teha või öelda, mida iganes tahan, kuni ma ainult sedasinast lennukit korralikult juhin. Varem olid asjalood teistsugused. Neli aastat tagasi tundus see suurepärane. See meeldis mulle, sest pakkus põnevust, sest lennuväljal ootamine tekitas samasuguse tunde, nagu jalgpallimatši alguse või pesapallimängus oma jooksukorra ootamine. Ka kolm aastat tagasi polnud häda midagi. Siis aga tulid ikka ja jälle kolmekuused puhkepausid ning uuesti tagasitulek, puhkus ja tagasitulek vaheldumisi, ikka alati tagasitulek ja pääsemine. Kõik kiitsid, kui hea piloot ma olen, ning keegi ei aimanud, kui napilt mul läks tookord Brüsseli lähistel ja kui väga mul vedas tookord Dieppe kohal, ning kui jube tundus teine kord Dieppe kohal ning kui väga on mul vedanud ja kui jube see kõik oli ja kuidas ma olen kartnud selle aasta igal nädalal iga reidi igal minutil. Mitte keegi ei tea seda. “Charlie on

suurepärane piloot,” räägivad kõik. “Charlie on sündinud lendur, Charlie on tubli.”

Ma arvan, et küllap ta kunagi ka oli, aga nüüd enam mitte.

Nüüd muutub asi iga korraga hullemaks. Esiti hakkab hirm aeglaselt sinust üle kasvama, sind aegamisi enda valdusse saama, sulle selja tagant otsa ronima – hääletult, nii et sa ei pööra ringi ega märka seda tulemas. Kui sa näeksid seda ette, siis vahest õnnestuks sul see tagasi tõrjuda, aga mingit hoiatust ei ole. Hirm hiilib üha lähemale nagu varblast varitsev kass, aga kui ta lõpuks otse sinu selja taga seisab, ei sööta ta mitte kassi kombel edasi, vaid kummardub ja sosistab sulle kõrva sisse. Ta puudutab sind õrnalt õlast ja ütleb sulle sosinal: sa oled noor ja sul on miljon asja teha, miljon asja öelda, ning kui sa ette ei vaata, saad sa hukka. Sa saad peaaegu kindlasti niikuinii varem või hiljem hukka, ning kui see juhtub, ei jää sinust järele muud kui söestunud laip. Hirm kirjeldab sulle sosinal, missugune näeb välja su söestunud surnukeha, kui must see on ning kuidas see on kokku kägardunud ja kangestunud, nagu ja sõrmed mustaks põlenud ning kingad jalast lennanud, sest kingad lendavad nõnda surres alati jalast. Esiti sosistab see ainult öösiti. Siis hakkab see sosistama suvalistel hetkedel keset päeva, kui sa hambaid pesed ja õlut jood või mööda koridori kõnnid, kuni lõpuks kuuled sa seda alatasa, päeval ja ööl.

Sealt paistab Ijmuiden. Samasugune nagu alati, väike kün- gas kohe kõrval. Taamal friislased, Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Juist ja Nordeney. Ma tunnen neid kõiki. Seal on Zuider Zee, seal Holland, seal Põhjameri, seal Belgia ja seal maailm – terve see neetud maailm just seal koos kõigi nende inimestega, kes ei saa surma, ning kõikide majade ja linnadega ning merega, kus ujuvad kalad. Ka kalad ei saa surma. Mina olen ainus, kes surma saab. Ma ei taha surra. Oh jumal, ma ei taha surra. Igatahes ei taha ma täna surra. Ja põhjus pole piinades.

Tõepoolest, asi pole piinades. Ma ei paneks pahaks, kui mu jalg lõmastataks või käsi otsast põleks. Ma vannun teile, et ei paneks seda pahaks. Aga ma ei taha surra. Neli aastat tagasi see mulle korda ei läinud. Ma mäletan täpselt, et neli aastat tagasi see mulle korda ei läinud. See ei läinud mulle korda ka kolm aastat tagasi. Kõik tundus tore ja põnev, nagu alati, kui paistab – nii nagu tollal –, et tõenäoliselt sa kaotad. Võitlemises pole midagi hullu, kui sa jääd kõigest niikuinii ilma, ja just nõnda see nelja aasta eest paistis. Nüüd aga oleme sõda võitmas. Kõik on hoopis teisiti, kui oled võitmas. Kui ma nüüd suren, jään ilma viiekümnest aastast ja ma ei taha neist ilma jääda. Oleksin nõus kaotama mida iganes, ainult mitte seda, sest see tähendaks kõike, mida tahaksin teha, ja kõike, mida tahaksin näha. Kõiki asju, mida ma veel teha tahaksin, nagu näiteks Joeyga magamine. Näiteks mõnikord koju käima minek. Näiteks läbi metsa jalutamine. Näiteks pudelist joogi valamine. Näiteks pikisilmi nädalalõppude ootamine ning viiskümmend aastat järjest iga aasta, iga päev ja iga tund elus olemine. Kui ma nüüd suren, jään sellest kõigest ilma, nii nagu ka kõigest muust. Jään ilma asjadest, millest ma veel midagi ei tea. Ma arvan, et just need on asjad, millest ma ilma jääda kardan. Ma arvan, et põhjus, miks ma surra ei taha, on asjad, mille juhtumist ma loodan. Jah, just nimelt. Olen kindel, et just nõnda see ongi. Kui sihtida püsitoliga teepervel värisevat läbivettinud hulgust ja öelda: “Ma lasen su maha,” hüüab tema: “Ära tulista! Palun, ära tulista!” Hulkur klammerdub elu külge asjade pärast, mille juhtumist ta loodab. Mina klammerdun elu külge selsamal põhjusel, ent nüüdseks olen nii kaua kramplikult kinni hoidnud, et palju kauem enam ei jaksa. Üsna varsti pean lahti laskma. See on nagu järsakuserva küljes rippumine – täpselt niisugune tunne see ongi. Ja nüüdseks olen rippunud, kaljuservast sõrmedega kinni hoidnud, liiga kaua, suutmata end uuesti üles vinnata. Sõrmed aga pakitsevad üha hullemini, hakkavad haiget tegema ja kirvendama, niisiis

tean ma, et varem või hiljem olen sunnitud lahti laskma. Ma ei julge appi hüüda – see on üks asi, mida ma ei julge. Niisiis ripun ma muudkui kaljuserva küljes ning koban jalgadega meeletult toetuspinda otsides kergelt vastu kaljuseina. Kalju aga on järsk ja libe nagu laevakülj ning mingit jalatuge ei leidu. Koban praegugi jalgadega – just seda ma teen. Koban sileda kaljuseina vastas ja seal ei leidu ainsatki nukki, millele jalga toetada. Peagi olen sunnitud lahti laskma. Mida kauem ma ripun, seda kindlamini ma seda tean. Ja nõnda olen ma iga tunniga, iga päevaga, iga ööga ja iga nädalaga üha enam hirmul. Neli aastat tagasi ei rippunud ma niimoodi kaljuserva küljes. Lippasin ülal väljal ringi ning ehkki ma teadsin, et kusagil asub järsakuserv ja ma võin üle ääre kukkuda, ei läinud see mulle korda. Ka kolm aastat tagasi oli samamoodi, aga nüüd on teisiti.

Ma tean, et ma pole argpüks. Selles olen ma veendunud. Ma ei jäta kunagi midagi pooleli. Nii ka täna, kell kaks pärastlõunal: istun ja lendan 135-kraadise kursiga 360 miili tunnis, ja ma lendan hästi. Ning ehkki ma kardan nii kohutavalt, et suudan hädavaevu selgelt mõelda, lendan ma sellegipoolest. Minemata jätmine või tagasi pöördumine pole kunagi kõne alla tulnud. Ma enim suren, kui tagasi lähen. Tagasipöördumine pole kunagi kõne alla tulnud. Oleks lihtsam, kui tuleks. Eelistaksin võidelda pigem sooviga tagasi pöörata, selle asemel et hirmuga võidelda.

Seal paistab Wassalt. Käputäis kamuflaažis hooneid ja suur kamuflaažis lennuväli, arvatavasti täis 109 ja 190 hävitajaid. Holland näib imeilus. Kindlasti on see suviti imekena paik. Arvatavasti käib seal all parajasti heinategu. Arvatavasti vaatavad saksa sõdurid pealt, kuidas hollandi tüdrukud heina teevad. Kaabakad. Vaatavad pealt, kuidas nad heina teevad ning sunnivad neid pärast endaga kaasa tulema. Ma tahaksin praegu heina teha. Tahaksin heina teha ja siidrit juua.

...

Roald Dahl

Piloot istus sirgelt kokpitis. Tema nägu jäi peaaegu tervenisti lenduriprillide ja hapnikumaski varju. Parem käsi puhkas kergelt juhtimiskangil ning vasak kontrollis mootorit. Ta seiras pidevalt taevast enda ümber. Harjumuse jõul liigutas ta pead vahetpidamata ühelt küljelt teisele, aeglaselt, mehaaniliselt nagu kellavärk, takseerides igal hetkel sinitaevast nii ülal, all kui ka kõikjal ümberringi. Ent päikesevalgusse vaatas ta kaks korda kauem kui kusagile mujale, sest just sinna peitub varitsev vaenlane enne kallalesööstmist. On ainult kaks paika, kuhu ülal taevas peitu pageda: üks neist on pilv ja teine päikesevalgus.

Piloot lendas edasi ning ehkki tema peas tiirles igasuguseid mõtteid ja tema aju oli hirmunud mehe aju, oli tema vaist ikkagi vaenlase õhuruumis lendava piloodi vaist. Katkestamata liigutusi peaga heitis ta vilksamisi pilgu alla ja kontrollis näidikuid. See ei võtnud kauem kui sekundi, ja nagu kaamera suudab ühe kaadriga jäädvustada korraga tosinajagu asju, nii salvestas ka piloot üheainsa pilguga lennuki õlisurve, kütusekoguse, hapnikuvaru, mootoripöörete arvu ning kiirenduse ja lennukiiruse. Peaaegu selsamal hetkel tõstis ta uuesti pilgu taevasse. Ta vaatas päikesesse ning silmi kissitades ja eredat päikesevalgust piieldes arvas ta seal midagi nägevat. Jah, seal see oligi: väike must täpp kulges aeglaselt üle päikese kirka pinna. Ent piloodi jaoks polnud see mitte täpp, vaid elusuuruses saksa piloot, kes istus Focke-Wulfis, mille tiibades peitus kuulipilduja.

Piloot teadis, et teda oli märgatud. Ta oli kindel, et too seal üleval jälgis teda, võttis aega ja oli veendunud, et on eredas päikesevalguses kenasti varjul, jälgides Spitfire'i liikumist ja oodates ründamisvõimalust. Mees Spitfire'is ei pööranud väikeselt mustalt täpilt pilku. Tema pea püsis nüüd liikumatult paigal. Ta silmitses vaenlast ning nihutas samal ajal vasaku käe lennuki juhtkangist eemale ja hakkas sellega kokpitis ettevaatlikult ringi kobama. Kärmelt ja kindlalt puudutas käsi üht asja teise järel, lülitas sisse reflektorsihiku, keeras päästikunupu

mürgistuselt “Ohutu” sõnale “Tulista” ning surus pöidlaga õrnalt kangi, mis tõstis vaevumärgatavalt propellerihääle tooni.

Piloodi peas ei olnud enam ühtegi mõtet peale lahingu-mõtte. Ta ei olnud enam hirmul ega mõelnud hirmul olemise-le. See kõik oli unenägu, ning nii nagu ärkaja avab hommikul silmad ja unustab oma unenäo, nõnda oli ka see mees unustanud vaenlast märgates oma hirmu. See oli alati nii. Nii oli juhtunud sada korda varemgi ja juhtus ka nüüd. Äkitselt, üheainsa viivuga oli piloot muutunud kaineks ja täpseks, ning kuni ta ennast ja oma kokpitti valmis seadis, silmitses ta sakslast ja ootas, et näha viimase kavatsusi.

See mees oli suurepärase piloot. Ta oli suurepärase, sest kui aeg kätte jõudis, millal iganes see ka poleks juhtunud, tegutses ta ülimalt kainelt ja vapralt ning ennekõike oli tal väga hea vaist – märksa parem kui tema külmaverelisus, vaprus või kogemused. Nüüd vabastas ta juhtkangi ja sikutas seda kergelt tagasi, püüdes kõrgemale tõusta ja vähendada veidike sakslase 5000-jalast edumaad. Ent palju aega selleks ei jäänud. Focke-Wulf tuli päikesest välja, nina allapoole suunatud, ja lähenes jõudsalt. Piloot nägi hävitajat tulemas ja hoidis otsekurssi, just nagu poleks ta vaenlase lennukit märganud. Ta kiikas pidevalt üle õla sakslase poole ja ootas kursi muutmiseks sobivat hetke. Kui ta pööraks liiga vara, pööraks sakslane koos temaga ja temast tehtaks hakkliha. Kui ta pööraks liiga hilja, tabaks sakslane teda ikkagi – oletades, et too suudab otse tulistada –, ja ka siis tehtaks temast hakkliha. Niisiis püsis piloot valvel ja ootas, pööras pead, kiikas üle õla ning hindas vahemaad. Kui sakslane laskeulatusse jõudis ja oli vajutamas parema pöidlaga päästikunupule, muutis piloot äkitselt suunda. Ta sikutas kangi jõuliselt tagasi ja vasakule, surus vasaku jala hooga tüüripedaalile, ning just nagu tuuleiilist kantud puuleht, keeras Spitfire küljele ja muutis suunda. Piloodi pilk kaotas hetkeks pidepunkti.

Kui nägemine taastus ning veri tema peast ja silmist ära

Roald Dahl

valgus, vaatas mees üles ja silmas Saksa hävitajat kaugel eespool temaga koos pööramas, sügavalt kaldu vajumas ning püüdnud üha järsemaid kurve võttes Spitfire'ile uuesti järele jõuda. Võitlus oli alanud. "Läheb lahti," ütles piloot endamisi. "Läheb jälle lahti," ning ta naeratas korraks põgusalt, sest oli eneses kindel, kuna oli sama juba palju kordi ennegi teinud ja iga kord peale jäänud.

Ta oli suurepärase piloot. Ent ka sakslane oli osav, ning kui Spitfire järsemate pöörete tegemiseks pisut tiivaklappe avas, paistis Focke-Wulf sama tegevast ja nad keerasid koos. Kui Spitfire järsult kiirust alandas ja end teisele sappa seadis, sooritas Focke-Wulf poolpöörde, sukeldus alla ja kadus vaateväljast. Siis lendas ta surmasõlmega tagasi üles ja jõudis teise lennuki taha. Spitfire sooritas poolpöörde ja laskus järsult allapoole, kuid Focke-Wulf nägi seda ette, tegi samuti poolpöörde ja laskus koos temaga, otse tema järel. Sel hetkel tulistas ta Spitfire'it, kuid ei tabanud. Vähemalt viisteist minutit tiirutasid kaks väikest lennukit taevas ja sukeldusid teineteise ümber keereldes üha allapoole. Aeg-ajalt nad lahknesid, tegid teineteist silmas pidades väikesi ringe, tiirutasid nagu kaks poksijat teineteise ümber poksiringis ning ootasid oma võimalust või hetke, mil teine valvsuse kaotab. Siis tegi emb-kumb neist järsu pöörde ja ründas teist lennukit ning sukeldumine, surmasõlmed ja kiirendamine algasid otsast.

Terve selle aja istus Spitfire'i piloot jäigalt oma kokpitis ega juhtinud lennukit mitte käte, vaid sõrmeotstega, ja Spitfire ei olnud mitte Spitfire, vaid otsekui piloodi kehaga kokku kasvanud. Tema käe- ja jalalihased olid masina tiibade ja saba sees, nii et kui ta kallutas, pööras, laskus ja tõusis, ei liigutanud ta mitte käsi ja jalgu, vaid üksnes lennuki tiibu, saba ja keret, ning neid ei olnud võimalik üksteisest eristada.

Nõnda käis see muudkui edasi ning terve selle aja, mil nad lennates võitlesid, kaotasid nad kõrgust ja laskusid üha lähemale

Hollandi põldudele, nii et peagi lendasid nad kõigest kolme tuhande jala kõrgusel maapinnast ning võis näha hekke ning madalaid puid ja puude varje rohul.

Korra proovis sakslane eemalt, tuhande jardi pealt tulistada ja Spitfire'i piloot nägi kuuli oma masina ninast mööda vihises. Korra, kui nad teineteisest lähedalt mööda lendasid, silmas piloot vaenlase kokpiti klaaskupli all viivuks sakslase pead ja õlgu. Pea pööras tema poole – pruun kiiver, lenduriprillid, nina ja valge sall. Kord, kui piloodi pilk kiire taganemise tõttu pidepunkti kaotas, kestis pimestatus kauem kui tavaliselt. Möödus võib-olla viis sekundit. Kui ta nägemine taastus, vaatas ta Focke-Wulfi otsides kiiresti enda ümber ringi ja silmas hävitajat poole miili kaugusel, lendamas otsejoones tema poole. Kitsas tollipikkune joon kasvas kiiresti, nii et järgmisel hetkel polnud see enam tolli, vaid pooleteise tolli pikkune, siis kahe, seejärel kuue ja viimaks terve jala pikkune. Aeg oli otsa saamas. Jäänud oli sekund või kõige rohkem kaks, ent sellest piisas, sest piloot ei pidanud järele mõtlema ega kaaluma, mida teha. Ta pidi vaid laskma vaistul juhtida käsi ja jalgu ning lennuki tiibu ja keret. Teha sai vaid üht, ja seda Spitfire ka tegi. Lennuk vajus sügavalt kaldu ja pööras parema külje Focke-Wulfi poole, seadis end vaenlasega silmitsi ja lendas otserünnakus talle vastu.

Kaks masinat liikusid kiiresti teineteise suunas. Spitfire'i piloot istus jäigalt oma kokpitis ja nüüd tundus lennuk olevat rohkem kui iial varem osa tema enda kehast. Mehe pilk püsis reflektorsihikul, väikesel ülespoole suunatud kollasel elektrilambipunktil tuuleklaasi ees ning samal ajal hoidis piloot pilgu ka taamal lendava Focke-Wulfi kitsal kerel. Kiirete ja täpsete liigutustega nihutas ta lennukit pisut ühele ja siis teisele poole, ning koos lennukiga liikuv kollane punkt tantsis ja nihkus samuti ühele ja siis teisele poole, kuni jõudis äkitselt kohakuti Focke-Wulfi kitsa joonega ning jäi sellele pidama. Lenduri nahkkindas parema käe põial kobas tulistamisnupu järele. Ta vajutas seda

Roald Dahl

õrnalt nagu kütt oma vintpüssi päästikut ja tulistas. Selsamal hetkel silmas ta väikest tuleleeki purskumas ka Focke-Wulfi ninas asuvast kuulipildujast. Kõik see võttis algusest lõpuni ehk sama palju aega kui sigareti süütamine. Saksa piloot suundus otse tema poole ning piloot nägi äkitselt elavat värvitut pilti Focke-Wulfi ümarast ninast ja õhukestest väljasirutatud tiibadest. Kui nende tiivaotsad kokku puutusid, kostus raksatus ning Spitfire'i parem tiib murdus lennuki kere küljest lahti.

Spitfire oli surnud. Lennuk kukkus nii, nagu kukub lind, laperdades surses veidi tiibu ja hoides kukkumise ajal lennu-suunda. Piloodi käed vabastasid praktiliselt üheainsa liigutusega rihmad, rebisid kiivri peast ja lükkasid kokpiti kupli tagasi. Siis haarasid need kokpiti servadest ja piloot oligi lennukist väljas. Langedes küünitas ta langevarjunööri järele, haaras sellest parema käega kinni ja sikutas seda nii, et langevari paiskus välja ja läks lahti ning rihmad mehe jalge vahel tõmbusid tugevalt pingule.

Ühtäkki valitses kõikjal suurepärase vaikus. Tuul puhus piloodile näkku ja sasis ta juukseid ning ta tõstis käe ja pühkis salgud silmist. Ta hõljus ligikaudu tuhande jala kõrgusel õhus ning silmas alla vaadates tasast rohelist põldude ja hekkidega maastikku, kus polnud puid. Ta märkas enda all põllul paari lehma. Siis vaatas ta üles, ja seda tehes ütles ta: "Taevane arm." Mehe parem käsi nihkus kiiresti parema puusa juurde ja kobas revolvri järele, mida ta polnud kaasa võtnud. Sest sealsamas, mitte rohkem kui viiesaja jardi kaugusel liugles samal ajal ja samal kõrgusel allapoole teinegi langevarjur ning seda nähes teadis ta otsekohe, et see sai olla ainult saksa piloot. Ilmselgelt oli ka tema lennuk kokkupõrkes Spitfire'iga kannatada saanud. Ka tema ronis arvatavasti kärmosti lennukist välja, ning seal nad nüüd olid ja laskusid kumbki langevarjuga allapoole, teineteisele nii lähedal, et võisid maanduda koguni samal põllul.

Piloot kiikas uuesti sakslase poole, kes tolknes seal rihmade

küljes, jalad harkis ja käed hoidmas pea kohal langevarju nõöre. Ta paistis olevat väikest kasvu mees, jässaka kehaehitusega ja kindlasti mitte eriti noor. Ka sakslane vaatas tema poole. Ta muudkui jõllitas ning kui langevari keeras ta näoga teise suunda, pööras ta pead ja kiikas üle õla.

Nii laskusid nad üha allapoole. Kumbki mees silmitses teist ja mõtles peatselt toimuvale, ning sakslasel oli trumbid käes, sest tema maandus oma territooriumil. Spitfire'i piloot maandus vaenlase valdustes; ta võetakse vangi või siis tapetakse – või siis tapaks tema sakslase ja sellisel juhul võiks ta põgenema pääseda. Ta põgeneb niikuinii, otsustas ta. Olen kindel, et jooksen sakslasest kiiremini. Ta ei tundu olevat kuigi kiire jooksja. Jooksen temaga võidu üle põldude ja pääsen pakku.

Maa oli nüüd väga lähedal. Maandumiseni polnud jäänud kuigi palju sekundeid. Piloot märkas, et sakslane maandub üsna kindlasti temaga samal põllul – seal, kus olid lehmad. Mees kiikas alla, et näha, milline see põld on ning kas hekid on tihedad ja kas neis leiduks mõni värav, ning alla põllule vaadates silmas ta väikest tiiki ja sellest läbi jooksvat kitsast oja. See oli lehmade joogitiik, mudase kalda ja mudase veega. Tiik jäi otse piloodi alla. Ta ei olnud sellest rohkem kui hobuse turja kõrgusel ja langes kiiresti allapoole, niisiis pidi ta maanduma täpselt keset tiiki. Kärmosti haaras mees pea kohal olevatest nõöridest ja püüdis suuna muutmiseks sikutada langevarju ühele küljele, ent jäi hiljaks ja sellest polnud tolku. Otsekohe pühkis miski tema aju pealispinnast ja kõhunahast üle ning teda valdas taas võitluse käigus unustatud hirm. Ta nägi tiiki ja tiigivee mustavat pinda, ning tiik polnudki tegelikult tiik ja vesi polnudki vesi. See oli hoopis väike must auk maapinnas, mis ulatus miilide sügavusele ja millel olid järsud siledad seinad nagu laeval, ja see oli nii sügav, et kui sa sinna sisse kukkusid, siis sa muudkui langesid ja langesid ning jäidki igaveseks langema. Mees nägi augustuud ja selle sügavust ning ta ise oli kõigest väike pruun kivike, mille

Roald Dahl

keegi oli üles korjanud ja õhku visanud, et see auku kukuks. Ta oli kivi, mille keegi oli põllult rohu seest korjanud. Just seda ta oligi, ning nüüd langes ta allapoole ja auk asus otse tema all.

Plärts! Piloot langes vette. Ta vajus vee alla ja ta jalad puutusid tiigi põhja. Need tungisid põhjamudasse ning ta vajus üle pea vette, kuid tuli siis taas välja, nii et seisis õlgadeni vees. Langevari oli talle peale langenud. Piloodi pea jäi nõõride rägastiku ja valge siidkanga alla kinni ning ta sikutas neid kätega, alguses ühele poole ja siis teisele, ent pundar läks veel rohkem sassi ning hirm kasvas, sest valge siid kattis mehe pead, nii et ta ei näinud midagi muud peale tohutu valge kanga ja nõõripuntra. Siis püüdis ta kalda poole sumada, kuid jalad olid mudasse kinni jäänud. Ta oli vajunud põlvini mudasse. Niisiis võitles mees langevarjuga ja langevarju sassis nõõridega, sikutas neid kätega ja püüdis pead lahti saada. Seda tehes kuulis ta rohul jooksusamme. Ta kuulis lähenevaid samme ja arvatavasti kargas sakslane vette, sest kostis plärtsatus ja mehe keharaskus paiskas ta pikali.

Piloot oli vee all ja hakkas instinktiivselt rabelema. Ent jalad olid endiselt mudas kinni, teine mees oli tema otsas ning käed piloodi kaela ümber hoidsid teda vee all ja pigistasid tugevate sõrmedega. Ta avas silmad ja nägi pruuni vett. Ta märkas vees mulle – tillukesi kirkaid õhumulle kerkimas pruunis vees aegamisi ülespoole. Polnud kuulda mingit müra, karjumist ega midagi muud. Olid ainult need kirkad mullid, mis liikusid vees ülespoole. Kuni ta neid silmitses, lõi tema mõistus äkitselt klaariks ja tüüneks nagu päikseline päev. Ma ei punni enam vastu, mõtles ta. Vastupunnimisel pole mõtet, sest kui taevast on must pilv, hakkab niikuinii sadama.

Mees lasi keha ja kõik lihased lõdvaks, sest tal polnud enam mingit soovi rabeleda. Kui hea on mitte vastu punnida, mõtles ta. Vastupunnimisest pole miskit tolku. Olin rumal, et nii palju ja nii pikka aega vastu hakkasin. Olin rumal, et palvetasin, et

päike paistma hakkaks, sellal kui taevast kattis tihe must pilv. Oleksin pidanud palvetama vihmasaju eest, hüüdma vihma järele. Oleksin pidanud hüüdma: las sajab, las sajab nagu oavarrest ja mul on ükskõik. Siis oleksid asjad olnud lihtsad. Siis oleks olnud nii lihtne. Olen viis aastat elu eest võidelnud, aga nüüd ei pea ma seda enam tegema. See siin tundub palju parem, see tundub niivõrd palju etem, sest kusagil asub mets, kus ma kõndida tahan. Ja metsas ei saa kõndida, kui samal ajal elu eest võitled. Kusagil on tüdruk, kellega ma soovin magada, ja sa ei saa tüdrukuga magada elu eest võideldes. Elu eest võideldes ei saa midagi teha, eriti aga ei saa elu eest võideldes elada, niisiis kavatsen ma nüüd teha kõiki neid asju, mida soovin, ja ei mingit võitlemist enam.

Näete, kui rahulik ja kena kõik niimoodi on. Näete, kui päikseline on ilm ja kui kaunis on see põld, lehmade, väikese tiigi ja haljaste hekkidega, mille all kasvavad nurmenukud. Nüüd ei valmista mulle miski enam muret – mitte miski. Isegi mitte too mees, kes seal tiigivees pladistab. Ta tundub väga kurnatud ja ahmib õhku. Paistab, nagu tiriks ta midagi tiigist välja, midagi rasket. Nüüd on ta selle külje peale keeranud ja sikutab seda kaldarohule. Kui imelik – see on inimkeha. See on mehe keha. Kui aus olla, siis ma arvan, et see olen mina. Jah, see olen mina. Tean seda kollase värvipleki järgi lendurikombinesooni rinnasisel. Nüüd on mees põlvili maas ja sobrab mu taskutes, võtab välja raha ja isikutunnistuse. Ta leidis mu piibu ja ema kirja, mis hommikul saabus. Ta võtab mu randmelt kella. Nüüd tõuseb ta püsti. Läheb ära. Ta jätab mu surnukeha tiigi kõrvale rohule lebama. Ta kõnnib kiiresti üle põllu värava poole. Kui märg ja ärevil ta välja näeb. Ta peaks end veidike lõdvaks laskma. Ta peaks lõdvestuma nagu mina. Ta ei saa niimoodi millestki mõnu tunda. Ma arvan, et ütlen talle seda.

“Miks sa ometi end veidikeseks lõdvaks ei lase?”

Taevake, kuidas ta võpatas, kui ma teda kõnetasin! Ja tema

Roald Dahl

nägu – te vaid vaadake tema nägu. Ma pole kunagi näinud nii hirmunud meest. Ta pistab jooksu. Ta muudkui kiikab üle õla, kuid jookseb üha edasi. Aga te vaid vaadake tema nägu. Vaadake, kui õnnetu ja hirmul ta on. Ma ei taha temaga kaasa minna. Ma arvan, et tühja temaga. Ma arvan, et jään veidikeseks siia. Ma arvan, et kõnnin mööda hekiääri ja nopin mõned nurmenukud, ning kui mul veab, ehk leian koguni mõned valged kannikesed. Siis jään ma magama. Suigun päikese käes unne.